



You have downloaded a document from  
**RE-BUŚ**  
repository of the University of Silesia in Katowice

**Title:** Wstęp

**Author:** Sonia Caputa, Agnieszka Woźniakowska

**Citation style:** Caputa Sonia, Woźniakowska Agnieszka. (2017). Wstęp. W:  
S. Caputa, A. Woźniakowska (red.), "Wielkie tematy literatury amerykańskiej.  
T. 7, Miłość" (S. 7-9). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego



Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).



UNIwersYTET ŚLĄSKI  
W KATOWICACH



Biblioteka  
Uniwersytetu Śląskiego



Ministerstwo Nauki  
i Szkolnictwa Wyższego

## Wstęp

Oddajemy do rąk Państwa kolejny, siódmy już tom *Wielkich tematów literatury amerykańskiej*. Tym razem motywem przewodnim zbioru stała się miłość. Autorzy jedenastu zamieszczonych w zbiorze tekstów próbują odpowiedzieć na pytanie, czy rzeczywiście miłość jest wielkim tematem amerykańskim. Czy członkowie tego społeczeństwa, na ogół postrzeganego jako pragmatyczne, materialistyczne i konsumpcyjne, cenią uczucie miłości? Czy istnieją, a jeśli tak, to jakie są literackie obrazy miłości w literaturze (i kulturze) amerykańskiej? Niniejszy tom podejmuje próbę odpowiedzi na te i podobne pytania.

Otwierający tom artykuł Elżbiety Wilczyńskiej stanowi próbę analizy mitu Pocahontas i związków tej bohaterki z Johnem Smithem i Johnem Rolfe'em. Przedmiotem refleksji autorki jest wpływ tego mitu na sposoby przedstawiania związków między białymi i Indianami w dziewiętnastowiecznych powieściach takich amerykańskich autorów, jak James Fenimore Cooper, Lydia Maria Child i Catherine Maria Sedgwick. Dagmara Wiercińska, autorka kolejnego artykułu, poświęciła swój tekst twórczości Walta Whitmana, a w szczególności opisaniu różnorodnych sposobów, w jakie wyrażał on swoją miłość do życia. Podkreśliła holistyczny charakter postrzegania świata przez tego amerykańskiego barda, zwłaszcza jego miłość do każdego przejawu życia – między innymi do natury, drugiego człowieka, a także samego siebie. Agnieszka Woźniakowska odczytała na nowo *Pożądanie w cieniu więzów* Eugene'a O'Neill'a, odnosząc dramat do tekstu opublikowanego przez niemieckiego filozofa Ericha Fromma *O sztuce miłości*. W analizie zwróciła szczególną uwagę na miłość jako próbę wyzwolenia się człowieka od samotności. Odmienne postawy żydowskich bohaterów wobec małżeństw mieszanych są przedmiotem rozważań Brygidy Gasztold, która dokonuje analizy trzech odległych czasowo powieści: *Dziejów Tewji Mleczarza Szolema Alejchema* (1906), *Salome of the Tenements* Anzi Yezierskiej (1923) oraz *Przeciwżycia* Philipa Rotha (1986), podkreślając religijne, kulturowo-etniczne i narodowościowe wymiary tego problemu. Kolejny artykuł, autorstwa Anny Chyli, przedstawia koncept bra-

terskiej miłości w *Buszującym w zbożu* Jerome'a Davida Salingera. Potrzeba miłości nastoletniego bohatera powieści do młodszego rodzeństwa jest szczególnie widoczna w konfrontacji z fałszywym i pozbawionym pozytywnych uczuć światem dorosłych.

W artykule na temat filozofii „nowej erotyki” i „nowej kobiety” – filozofii wpływającej z twórczości Anaïs Nin oraz jej rozumienia miłości – Bojana Bujwid-Sadowska zwraca szczególną uwagę na fragmentaryczność w prezentowaniu postaci kobiecych w prozie Nin; zabieg ten uwypukla wielowarstwowość ich miłości. Miłością w kontekście etnicznym zajmuje się Agnieszka Gondor-Wiercioch, która w swoim artykule pokazuje istotną rolę więzi rodzinnych i wspólnotowych w prozie dwóch współczesnych amerykańskich pisarek: Louise Erdrich, należącej do grupy Indian Odźbibe, oraz Sandry Cisneros, autorki mającej korzenie meksykańskie. Analiza komparatystyczna zbioru opowiadań *Love Medicine* Erdrich oraz bestsellerowej powieści *Caramelo* Cisneros pozwala Gondor-Wiercioch nakreślić szerszy kontekst historyczno-kulturowy związany z rekonstrukcją etnicznych więzi wspólnotowych i analizą metysażu oraz zwrócić uwagę na kluczową rolę kobiet-duchów w przekazywaniu dziedzictwa kulturowego. Wątek miłości jest także mocno uwydatniony w prozie pisarek amerykańskich pochodzenia hinduskiego. Iwona Filipczak pisze o tym, w jaki sposób miłość jest przedstawiana za pomocą motywów kulinarnych w powieści Bharati Mukherjee *Jasmine*, w *Mistrzyni przypraw* Chitry Banerjee Divakaruni oraz w opowiadaniu Jhumpy Lahiri pt. *Tymczasowa awaria*. Opierając się na założeniach Sau-Ling Wong oraz Anity Mannur, dowodzi, iż powieści Mukherjee i Divakaruni przepełnione są motywami kulinarnymi użytymi do przedstawienia różnych odcieni miłości, ale obrazowanie związane z pożywieniem komunikuje jednocześnie problematykę różnic kulturowych i kwestie związane z kształtowaniem się tożsamości etnicznej.

Wątki miłosne pojawiają się także w amerykańskiej literaturze etnicznej tworzonej przez pisarzy pochodzenia polskiego. Sonia Caputa analizuje motyw zakazanej miłości w wybranych opowiadaniach Anthony'ego Bukoskiego i Stuarta Dybka, odwołując się do głoszonych przez Natalie Friedman i Svetlanę Boym postulatów, zgodnie z którymi mający trudności z asymilacją bohaterowie prozy pisarzy mniejszościowych w USA, opanowani nostalgią, podświadomie pragną wrócić do kraju swoich przodków. Bohaterów ma do tego wieść cudzołóstwo i nawiązywanie intymnych kontaktów z kobietami lekkich obyczajów. Kwestia chorej miłości jako kłamstwa umysłu została poruszona w artykule Vesny Bratić, która poddała analizie sztukę *A Lie of the Mind* pióra amerykańskiego dramatopisarza Sama Sheparda. Autorka tekstu prezentuje zawiłe związki uczuciowe pomiędzy członkami rodziny ukazanej w *A Lie of the Mind* i udowadnia, że model tradycyjnej rodziny nie sprawdza się, a miłość może zostać sprowadzona do zwykłego „odżywiania”.

Zupełnie innym artykułem, który wpisuje się w obszar badań raczej kulturoznawczych niż literaturoznawczych (stąd usytuowanie w części *Varia*), jest tekst Alicji Bemben dotyczący koncepcji miłości do kobiety; koncepcję tę amerykański muzyk i skandalista Marylin Manson buduje na podstawie przyjętej przez siebie Nietzscheańskiej idei (nad)człowieka. Autorka artykułu, opierając się na tekstach piosenek Mansona z jego ostatniej płyty pt. *The Pale Emperor*, z sukcesem udowadnia tezę, że Mansonowska miłość jest katalizatorem woli mocy.

Problematyka poruszana przez autorów zamieszczonych w niniejszym tomie *Wielkich tematów...* artykułów dowodzi, że temat miłości w literaturze i kulturze amerykańskiej może być traktowany w sposób kontrowersyjny oraz niejednoznaczny. Mamy nadzieję, że tom ten dostarczy Państwu interesującej lektury i być może sprowokuje do polemiki na temat miłości.

Sonia Caputa,  
Agnieszka Woźniakowska